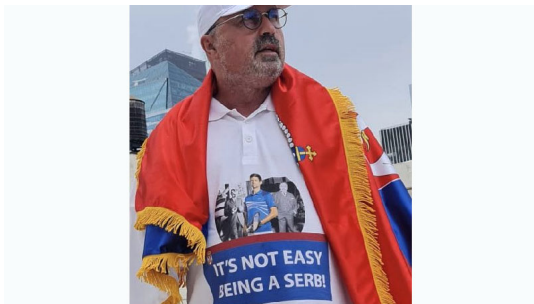

Sedím s již starší tetou v jejím bytě v Bělehradě. Teta lamentuje nad osudem Srbska, rozhněvaná nad Kosovem: „Ještě, abychom přišli o Vojvodinu a zůstane Srbům pouhý pašaluk kolem Bělehradu...“ Pak mrzutě dodá: „Nije lako Srbin biti.“

Odehrálo se to dávno, před mnoha lety, kdy existovala celistvá Jugoslávie. Vzpomněl jsem si na její slova opět nyní, když pročítám, jak se žije Srbům v Kosovu. Teta jakoby předvíдалa budoucnost. Povzdech „Nije lako Srbin biti“ je spojován s určitým utrpením. Pro změnu, otec, když láteřil nad množstvím práce pronesl tento povzdech. Ovšem nejvíce je to vázáno ve spojitosti Srbů a jejich teritoria. Vyjadřuje to také novinář Mišo Vujović pro portál Srbů v zahraničí pro web in4s.net, když popisuje, jak si pro pobyt na tenisovém turnaji US Open na tričko nechal vytisknout v angličtině: „IT'S NOT EASY BEING A SERB!“ (na snímku). Podle něj se jednalo o vzkaz světové, spíše zde americké, veřejnosti a vedle postavy tenisty Djokoviće zdobí tričko postavy Nikoly Tesly a dalšího významného srbského fyzika žijícího v USA Mihajla Pupina (ten studoval na střední škole v Praze). Novinář váže povzdech také k teritoriu ke středověkému Srbsku za cara Dušana, kdy Srbsko sahlo ke třem mořím. Mluvílo se zde pěti jazyky. Mišo Vujović připomíná, jak od dávných dob museli Srbové bránit integritu svého prastarého národa. Přitom byli a jsou ponecháni dodnes svému vyrovnávání se se skutečností, že se nachází na okraji střetu kultur – západní a východní.

CRNJANSKI - „SEOBE“

Tyto boje v historické rovině a subjektivní pocity Srbů dobře popsal spisovatel Miloš Crnjanski v románu Seobe (Stěhování). Zabývá se životem Srbů po věčném stěhování a bojích a jejich připojení k Rakousko-Uhersku. Tvrdí, že Srbové žili „s krokem do prázdna vedeným cizí vůlí a k cizímu prospěchu.“ Spisovatel dodává, že se Srbům jejich vlastní minulost po věčném stěhování stává „hrozným, mlhavým prázdňným časem, odcházejícím se soumrakem, který mizí, jakoby ani nikdy neexistoval.“ Crnjanskim popsané existenciální pocity dokonale vyjadřují povzdech: „Nije lako Srbin biti.“

Odehrálo se to dávno, před mnoha lety, kdy existovala celistvá Jugoslávie. Vzpomněl jsem si na její slova opět nyní, když pročítám, jak se žije Srbům v Kosovu. Teta jakoby předvídala budoucnost. Povzdech „Nije lako Srbin biti“ je spojován s určitým utrpením. Pro změnu, otec, když láteřil nad množstvím práce pronesl tento povzdech. Ovšem nejvíce je to vázáno ve spojitosti Srbů a jejich teritoria. Vyjadřuje to také novinář Mišo Vujović pro portál Srbů v zahraničí pro web in4s.net, když popisuje, jak si pro pobyt na tenisovém turnaji US Open na tričko nechal vytisknout v angličtině: „IT’S NOT EASY BEING A SERB!“ (na snímku). Podle něj se jednalo o vzkaz světové, spíše zde americké, veřejnosti a vedle postavy tenisty Djokoviće zdobí tričko postavy Nikoly Tesly a dalšího významného srbského fyzika žijícího v USA Mihajla Pupina (ten studoval na střední škole v Praze). Novinář váže povzdech také k teritoriu ke středověkému Srbsku za cara Dušana, kdy Srbsko sahalo ke třem mořím. Mluvil se zde pěti jazyky. Mišo Vujović připomíná, jak od dávných dob museli Srbové bránit integritu svého prastarého národa. Přitom byli a jsou ponecháni dodnes svému vyrovnávání se se skutečností, že se nachází na okraji střetu kultur – západní a východní.

Â

ODSUN A STĚHOVÁNÍ POKRAČUJE I DNES

„Srbové z Kosova se rozhodují odstěhovat“ (Srbi na Kosovu se odlučuju za selidbu), tak z ní jeden z mnoha titulků z poslední doby v západobalkánských médiích. Již před několika měsíci upozorňoval politik ze srbské Sociálnědemokratické strany a bývalý ministr pro Kosovo Goran Bogdanović: „Většina mladých odchází z Kosova.“ Tvrdí, že tento proces trvá již několik let a že „mladí hledají bezpečí a ekonomickou perspektivu“. Odchází do zahraničí, především na

Západ. Co se týče bezpečnosti ilustruje to na vlastní rodině, když jeho synové nebo vnuci chtějí navštívit Kosovo mají strach, že budou na hranicích šikanováni. Co se týče samotného Bogdanoviće, cítí se v Kosovu osamocen a říká: „Jsme zde jako mezi kladivem a kovadlinou.“ Vysvětluje, že na jedné straně se přistínské úřady snaží Srbům život co nejvíce znesnadňovat a na druhé straně Bělehrad vypráví vlastenecké báchorky o teroristech z Kosova. Priština pak to chce svými činy jen dokazovat. Podle něj se Bělehrad stará pouze o členy srbské strany „Srpska lista“. Ostatní jsou pro Bělehrad, jak říká, „vzduch“.

Další Srb z Kosova právník Milan Antonijević uvedl pro deník Politika, že politika premiéra Kurtiho vykonává na Srby v Kosovu „anonymní represie“ prostřednictvím institucí, základních potřeb k životu jako je zdravotní péče a zásobování léky. Srbové mají například zákaz přenášet dináry přes hranici. „Především ale musíte mít pocit bezpečí a Albánci vysílají v tomto ohledu vůči Srbům negativní signály,“ říká právník Antonijević.

Srbové si stěžují u mezinárodních institucí zastoupených v Kosovu. K tomu však další srbský intelektuál historik žijící v Kosovu Aleksandar Gudžić pro web Kosovo-online říká: „Od roku 1999 až dodnes má mezinárodní společenství přehled o porušování lidských práv Kosovu, ale uplatňuje jen politiku nečinnosti a pouze pozoruje co se děje.“ I přesto, historik Gudžić žhaví naději: „I přes porušování lidských práv ze strany Prištiny věřím v naše zdejší znovuzrození. Možná někteří Srbové se smějí, ale jsme rozhodnuti odtud neodcházet a vydržet to.“

Sedím s již starší tetou v jejím bytě v Bělehradě. Teta lamentuje nad osudem Srbska, rozhněvaná nad Kosovem: „Ještě, abychom přišli o Vojvodinu a zůstane Srbům pouhý pašaluk kolem Bělehradu...“ Pak mrzutě dodá: „Nije lako Srbin biti.“

**

Zdroj: <https://www.inbalkan.cz/index.php/2-uncategorised/423-srbove-odchazi-z-kosova-aneb-nije-lako-srbin-bit>